

ผลการสัมพัทธ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษาต่อการรับรู้ความร่วมมือลึกลับ

นางสาวอรุณี บัวเร่งเทียนทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-569-801-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015880

i 1030437x

EFFECTS OF COUNSELOR TOUCH ON THE PERCEPTION OF EMPATHY

MISS ARUNEE BOURENGTHIENTHONG

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Psychology

Graduate School

Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-569-801-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลการสัมพัทธ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษาต่อการรับรู้ความร่วมมือรู้สึก
โดย นางสาวอรุณี บัวเร้งเทียนทอง
ภาควิชา จิตวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. จิน แบรี่

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราษฎร์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์สุภาพรรณ โคตรจรัส)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.จิน แบรี่)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษมศักดิ์ ภูมิตรีแก้ว)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสริช โปธิแก้ว)

อรุณี บัวเร่งเทียนทอง : ผลการสัมผัสของนักจิตวิทยาการปรึกษาต่อการรับรู้ความร่วมรู้สึก
(EFFECTS OF COUNSELOR TOUCH ON THE PERCEPTION OF EMPATHY) อ.ที่ปรึกษา :
อ.ดร.จัน แพร่, 86 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลการสัมผัสในการสร้างความร่วมรู้สึกของนักจิตวิทยาการปรึกษาที่แสดงต่อผู้รับบริการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 3 จำนวน 240 คนจำแนกเป็นนิสิตชาย 120 คนและนิสิตหญิง 120 คน กลุ่มตัวอย่างถูกสุ่มอย่างง่ายออกเป็น 8 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน โดยเป็นนิสิตชาย 15 คน นิสิตหญิง 15 คน แต่ละกลุ่มถูกเพบ้นทึกภาพการให้การปรึกษาและประเมินแบบวัดความร่วมรู้สึก สมมติฐานในการวิจัยคือ การรับรู้ความร่วมรู้สึกที่นักจิตวิทยาการปรึกษามีต่อผู้รับบริการที่ได้รับสัมผัสแตกต่างจากการรับรู้ความร่วมรู้สึกที่นักจิตวิทยาการปรึกษามีต่อผู้รับบริการที่ไม่ได้รับการสัมผัส และการรับรู้ความร่วมรู้สึกจากผลการสัมผัสของนักจิตวิทยาการปรึกษาและผู้รับบริการเพศเดียวกันแตกต่างจากการรับรู้ความร่วมรู้สึกจากผลการสัมผัสของนักจิตวิทยาการปรึกษาและผู้รับบริการเพศตรงข้าม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ เพบ้นทึกภาพการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา 8 ชุด โดยแต่ละชุดมีกระบวนการให้การปรึกษาเหมือนกันต่างกันที่การสัมผัส/ไม่สัมผัส เพศของนักจิตวิทยาการปรึกษา และเพศของผู้รับบริการ

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ดูเพบ้นทึกภาพนักจิตวิทยาการปรึกษาสัมผัสผู้รับบริการรับรู้ถึงความร่วมรู้สึกที่นักจิตวิทยาการปรึกษามีต่อผู้รับบริการในระดับที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ดูเพบ้นทึกภาพนักจิตวิทยาการปรึกษาไม่สัมผัสผู้รับบริการอย่างมีนัยสำคัญ และกลุ่มตัวอย่างที่ดูเพบ้นทึกภาพนักจิตวิทยาการปรึกษาสัมผัสผู้รับบริการเพศเดียวกัน (นักจิตวิทยาการปรึกษาหญิงสัมผัสผู้รับบริการหญิงและนักจิตวิทยาการปรึกษาชายสัมผัสผู้รับบริการชาย) รับรู้ถึงความร่วมรู้สึกสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ดูเพบ้นทึกภาพนักจิตวิทยาการปรึกษาสัมผัสผู้รับบริการเพศตรงข้าม (นักจิตวิทยาการปรึกษาหญิงสัมผัสผู้รับบริการชายและนักจิตวิทยาการปรึกษาชายสัมผัสผู้รับบริการหญิง) อย่างมีนัยสำคัญ โดยความแตกต่างนี้ไม่ปรากฏในกลุ่มตัวอย่างที่ดูเพบ้นทึกภาพนักจิตวิทยาการปรึกษาไม่สัมผัสผู้รับบริการ

ภาควิชา ..... จิตวิทยา
สาขาวิชา ..... จิตวิทยาการปรึกษา
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

ARUNEE BOURENGTHIENTHONG : EFFECTS OF COUNSELOR TOUCH ON THE PERCEPTION OF EMPATHY. THESIS ADVISOR : Dr. JEAN BARRY, 86 PP.

The purpose of this research was to study the effects of touch on observers' perceptions of counselor empathy. The participants were 120 male and 120 female third year undergraduate students at Chulalongkorn University during the academic year 1987. The participants were randomly assigned to one of eight treatment groups. Each group consisted of 15 males and 15 females. It was hypothesized that touch versus no touch and sex of the counselor influenced the participant's perception of counselor empathy.

The instruments used in this research were eight videotape vignettes of simulated counseling interviews. Each vignette was identical except for touch, the sex of counselor and client.

After viewing the vignette, each group completed the empathy scale which was developed to measure the dependent variable. The t-test and the three-way factorial analysis of variance were performed. It was found that touch and the sex of the counselor significantly affected the perception of counselor empathy.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... จิตวิทยา
สาขาวิชา ..... จิตวิทยาการปรึกษา
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา 202

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ ด้วยความอนุเคราะห์ช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากคุณพ่อจิ้น แบรี่ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้สละเวลาในการตรวจ แก้ไข แนะนำ ด้วยความใส่ใจตลอดมา รวมทั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสริช โนธิแก้ว ที่เป็นกำลังใจให้ศิษย์อยู่เสมอ ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและจะระลึกถึงความกรุณาของท่านทั้งสองตลอดไป และโอกาสนี้จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้เลย ถ้าผู้วิจัยไม่ได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.กรีช และ รองศาสตราจารย์ ดร.ประภาวดี สืบสนธิ์ ซึ่งให้โอกาส ให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือตลอดเวลาที่ศึกษา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ณ ที่นี้ผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ .สุภาพรรณ โคตรจรัส ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว และรองศาสตราจารย์ ดร.พรพรรณราย ทรัพย์ประภา ที่ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้รวมทั้ง นักศึกษาวิทยาลัยครูสวนดุสิต และนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

นอกจากนี้ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และขอกราบขอบพระคุณนี้ ๆ เพื่อน ๆ ผู้ใกล้ชิดทุกท่านโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณมนตรี อนันตรักษ์ คุณเรียม ศรีทอง คุณเสาระ มุขดี คุณวรรณภา คงสุริยะนาวิณ คุณอุบล สาธิตะกร คุณนาตยา วงศ์หลักภัย คุณสมศักดิ์ สีดากุลฤทธิ์ และบุคคลอื่น ๆ ซึ่งมีอาจจะกล่าวนามได้ทั้งหมดที่ได้ให้ความเกื้อกูล ช่วยเหลือ และให้กำลังใจ ด้วยดีตลอดมา

ความสำเร็จและความดีของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้วิจัยขออุทิศเพื่อบุชาพระคุณของบิดา มารดา และครูบาอาจารย์ ที่ได้เลี้ยงดูอบรม สั่งสอน มาตั้งแต่เยาว์วัยตราบถึงปัจจุบันนี้ ซึ่งผู้วิจัยกราบระลึกถึงพระคุณท่านตลอดไป

อรุณี บัวเร่งเทียนทอง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	3
แนวคิดและคุณค่าของการสัมพัทธ์	3
การสัมพัทธ์กับการปรึกษา เชียงจิตวิทยา	7
ความร่วมมือรู้สึกกับการปรึกษา เชียงจิตวิทยา	11
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	16
สมมุติฐานของการวิจัย	16
คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย	17
ขอบเขตของการวิจัย	17
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย	19
บทที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล	20
กลุ่มตัวอย่าง	20
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	20
วิธีดำเนินการและขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูล	24
การวิเคราะห์ข้อมูล	28
บทที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	30
บทที่ 4 การอภิปรายผลการวิจัย	58
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	65

	หน้า
บรรณานุกรม	70
ภาคผนวก	75
ภาคผนวก ก	76
ภาคผนวก ข	80
ภาคผนวก ค	81
ประวัติผู้เขียน	86

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ค่าความเที่ยงของแบบวัดความร่วมมือรู้สึกจากการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง ที่อุเทนบกบัณฑิตภาพ การสัมผัส/ไม่สัมผัส จำแนกตามเพศของนักจิตวิทยา การปรึกษาและผู้รับบริการเพศเดียวกัน	23
2	ค่าเฉลี่ยและค่า เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความร่วมมือรู้สึกจากการรับรู้ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศของนักจิตวิทยาการปรึกษาและผู้รับบริการ ในอุเทนบกบัณฑิตภาพ การสัมผัส/ไม่สัมผัส	25
3	การเปรียบเทียบการรับรู้ความร่วมมือรู้สึกของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการ สัมผัส/ไม่สัมผัส และเพศของนักจิตวิทยาการปรึกษาและผู้รับบริการตามที่ ปรากฏในอุเทนบกบัณฑิตภาพ	32
4	ค่าเฉลี่ยและค่า เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความร่วมมือรู้สึกจากการรับรู้ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการสัมผัส/ไม่สัมผัส เพศของนักจิตวิทยา การปรึกษาและผู้รับบริการในอุเทนบกบัณฑิตภาพ และเพศของกลุ่มตัวอย่าง ...	34
5	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน 3 ทางเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของ คะแนนความร่วมมือรู้สึก จำแนกตามเพศของนักจิตวิทยาการปรึกษาและเพศ ของผู้รับบริการในอุเทนบกบัณฑิตภาพ (A) การสัมผัส/ไม่สัมผัส (B) และ เพศของกลุ่มตัวอย่าง (C)	37
6	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความร่วมมือรู้สึกระหว่างคู่ แบบเซฟเฟภายหลังการทดสอบความแปรปรวนตามตารางที่ 5	39
7	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนย่อยของปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศของ นักจิตวิทยาการปรึกษาและผู้รับบริการในอุเทนบกบัณฑิตภาพ (A) การสัมผัส ไม่สัมผัส (B)	40
8	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนย่อยของปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศของ นักจิตวิทยาการปรึกษาและผู้รับบริการในอุเทนบกบัณฑิตภาพ (A) และเพศ ของกลุ่มตัวอย่าง (C)	42

ตารางที่

หน้า

9	การเปรียบเทียบการรับรู้ความร่วมมือรู้สึกของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการสัมผัส/ไม่สัมผัส และเพศของนักจิตวิทยาการปรึกษาและผู้รับบริการ เพศเดียวกันและเพศตรงข้ามที่ปรากฏในเทปบันทึกภาพ	44
10	ค่าเฉลี่ยและค่า เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความร่วมมือรู้สึกจากการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการสัมผัส/ไม่สัมผัส นักจิตวิทยาการปรึกษากับผู้รับบริการ เพศเดียวกัน/เพศตรงข้าม และเพศของกลุ่มตัวอย่าง	46
11	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน 3 ทาง เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความร่วมมือรู้สึก จำแนกตามนักจิตวิทยาการปรึกษากับผู้รับบริการ เพศเดียวกัน/เพศตรงข้ามในเทปบันทึกภาพ (A) การสัมผัส/ไม่สัมผัส (B) และเพศของกลุ่มตัวอย่าง (C)	47
12	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนย่อยของปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศของนักจิตวิทยาการปรึกษากับผู้รับบริการ เพศเดียวกัน/เพศตรงข้ามในเทปบันทึกภาพ (A) และการสัมผัส/ไม่สัมผัส (B)	49
13	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนย่อยของปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักจิตวิทยาการปรึกษากับผู้รับบริการ เพศเดียวกัน/เพศตรงข้ามในเทปบันทึกภาพ (A) และเพศของกลุ่มตัวอย่าง (C)	51
14	จำนวนตัวอย่างประชากรที่แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นต่อคำถามที่ว่า "ถ้าท่านมีปัญหาต้องการปรึกษากับนักจิตวิทยาการปรึกษา ท่านพึงพอใจที่จะปรึกษากับนักจิตวิทยาการปรึกษาเพศใด"	53
15	จำนวนตัวอย่างประชากรที่แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นต่อคำถามที่ว่า "ในการให้การศึกษา ถ้านักจิตวิทยาการปรึกษาสัมผัสท่าน ท่านมีความรู้สึกอย่างไร"	55
16	จำนวนตัวอย่างประชากรที่แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นต่อคำถามที่ว่า "ถ้านักจิตวิทยาการปรึกษาสัมผัสท่านในระหว่างการให้การศึกษา นักจิตวิทยาการปรึกษาเพศใดที่ท่านรู้สึกสบายใจเมื่อได้รับการสัมผัส	56
17	ส่วนของร่างกายที่ยินดีให้นักจิตวิทยาการปรึกษาสัมผัส	57

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ	หน้า
1 กราฟแท่งแสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความร่วมมือรู้สึก จำแนกตามการสัมผัส/ไม่สัมผัส และเพศของนักจิตวิทยาการศึกษา และผู้รับบริการในเทปบันทึกภาพ	33
2 กราฟแท่งแสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความร่วมมือรู้สึก จำแนกตามการสัมผัส/ไม่สัมผัส เพศของนักจิตวิทยาการศึกษาและ ผู้รับบริการในเทปบันทึกภาพ และเพศของกลุ่มตัวอย่าง	36
3 กราฟแท่งแสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความร่วมมือรู้สึก จำแนกตามการสัมผัส/ไม่สัมผัส และนักจิตวิทยาการศึกษากับผู้รับบริการ เพศเดียวกัน/เพศตรงข้ามในเทปบันทึกภาพ	45

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย